

SPARKS, B.W. & R.G. WEST: The Ice Age in Britain. Methuen & Co. Ltd., 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE, 1981. 302 Pag. en 44 platen (zw/w). ISBN 0-416-32160-7. Gebonden. Prijs in Nederland ca. f 110,--.

Voor ons ligt een fraai uitgevoerd en zeer lezenswaard boek over het Pleistoceen. De beide auteurs, deskundigen bij uitstek, zijn erin geslaagd een ingewikkelde materie op heldere, ook voor niet-specialisten boeiende wijze te presenteren. Het boek is in een goed leesbare stijl geschreven en de lezer wordt niet gestoord door legio literatuurverwijzingen. In plaats daarvan is achterin per hoofdstuk een kleine literatuurlijst opgenomen.

Men zou uit de titel kunnen opmaken dat het boek alleen voor Britse lezers de moeite waard is. Het tegendeel is echter waar. Hoewel de meeste voorbeelden wel van Britse bodem komen, is het behandelde toch van zo algemene aard, dat ook Nederlanders veel aan dit boek zullen hebben. De auteurs zeggen in hun inleiding een totaalbeeld van de ijstijd te willen geven. Daarin zijn ze mede dankzij de talrijke duidelijke figuren prima geslaagd. Het hoofdstuk over zoogdieren is maar klein, het boek geeft echter een heleboel achtergrondinformatie die voor de zoogdierliefhebber onontbeerlijk is.

In het tweede hoofdstuk wordt een aantal algemene zaken behandeld, zoals de opbouw van een ijskap, het klimaat en de geografie tijdens het Pleistoceen en de effecten van een ijstijd op planten en dieren.

Vervolgens komen enige theorieën over de oorzaken van een ijstijd aan de orde. Het derde hoofdstuk laat zien wat er nu van de ijsbedekkingen in het landschap terug te vinden is: morenen, eskers en kamen onder meer. Met Britse voorbeelden, maar dezelfde verschijnselen zijn natuurlijk ook elders te zien. Datzelfde geldt voor de periglaciaire verschijnselen in het vierde hoofdstuk: toendrapolygonen, pingo's, vorstwiggen, solifluctie etc.

Hoofdstuk 5 behandelt de Engelse Pleistoceenstratigrafie, waarna een aantal gebieden in het bijzonder besproken wordt. Onder meer East Anglia, het gebied van de 'Craggs', waar belangrijke zoogdierfauna's gevonden zijn.

Vervolgens komt de plantenwereld ter sprake. Onderzoeksmethoden zoals pollenonderzoek en een overzicht van de vegetatie-ontwikkeling.

In het hoofdstuk over dierlijke resten wordt heel duidelijk een aantal algemene principes en problemen bij de interpretatie van ijstijdfossielen besproken. Dan wordt nader op enige diergroepen ingegaan: vertebraten, foraminiferen,

kevers en mollusken.

Hoofdstuk 8 gaat over de mens. Fossiele resten en artefakten alsmede de invloed van de mens op de vegetatie komen aan de orde.

Daarop volgt een behandeling van diverse dateringsmethoden, zoals varven, dendrochronologie en natuurlijk de C14-methode. De laatste krijgt terecht veel aandacht, met name de hierbij optredende voetangels en klemmen. Een nuttig hoofdstuk: maar al te vaak worden dateringen als veel te absoluut gezien.

Het laatste hoofdstuk geeft aan de hand van allerlei gegevens een rekonstruktie van het Ipswichian-(Eemien-) interglaciaal in zuidoost Engeland.

Kortom, een alleszins aan te bevelen boek voor een heel redelijke prijs.

Gerard Willemsen.